

Стеријина награда часописа
„Сцена” за театрологију

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ЖИРИЈА

Стеријина награда часописа „Сцена” за театрологију, по једногласној одлуци Жирија (Даринка Николић, Светислав Јованов, Феликс Пашић, председник), додељује се **ВЛАДИМИРУ СТАМЕНКОВИЋУ**, за књигу *Крај утопије и позориште* („Откровење”, Београд-Стеријино позорје, Нови Сад, 2000).

Природни наставак *Позоришта у драматизованом друштву*, књига *Крај утопије и позориште* ставља на увид део Стаменковићеве критичарске активности у последњих петнаест година. Пробрани осврти на представе настале по комадима савремених српских аутора, у строгој тематској систематизацији, сем што су проницљива, прецизна тумачења драмских дела и њихове сценске интерпретације, садрже и драгоцену анализу историјског, политичког, социјалног и духовног контекста у коме су настајали и, што је најважније, анализу њиховог места и улоге у том контексту. За Стаменковића је позориште увек отворено оно шекспировско огледало у коме се препознају време и људске судбине у њему, у овом случају огледало свеопште пометње, „нереда у држави, хаоса у душама”, у друштву колико драматизованом толико разореном. Тиме што позориште види као активног учесника у друштву, Стаменковић очекује да оно активно обликује и друштвену свест, па у сагласју са својим уверењем о критици као раду с вишим циљевима, уметничку функцију позоришта, и посебно писца у њему, не одваја од њихове друштвене и историјске задаће. Стаменковићев текстови, иако писани за новине, по томе надилазе оквире ефемерних коментара и чине, по свом дубоком интелектуалном ангажману, значајне прилоге историји нашег театра, једнако као што помажу разумевању једне епохе на крају свих утопија.

Владимир Стаменковић
Снимио Бранко Лучић

Владимир СТАМЕНКОВИЋ

ПОЗОРИШТЕ И КОНАЧНО РЕШЕЊЕ

Термин „политичко позориште” је непрецизан, нетачан, штетан. Уведен код нас у широку употребу 1981, пре свега посредством високотиражне штампе, делом по духовној инерцији, делом из неразумевања, делом у трчању за сензацијом, он замагљује и друштвену и естетску суштину највитаљнијег тока нашег данашњег позоришта, оног у којем се, поновимо по ко зна који пут, политика схвата као нека врста модерне судбине. Помоћу те ознаке, јавности се намећу лажне дилеме, широм се отварају врата многим симплификацијама, разноврсним неспоразумима.

У средишту тог позоришта увек се налази људска судбина.

Оно, поред политичког, има и широку лепезу других аспеката, почев од поетског преко антрополошког до метафизичког, што се каткад види и из неке појединачне представе, а постаје очигледније када тај позоришни корпус посматрамо у целини. То изричито потврђују *Хрвајски Фаусџ*, *Ана* или *Голубњача*.

И са формалног становишта, то позориште није унифицирано: у њему подједнако егзистирају и комедије и трагична драма, и натуралистички поступак и висока театрализација. *Балкански шпацијун* поред *Ослобођења Скопља*, *Кад су цветале њивке уз Мису* у *а-молу*.

Има ли се то у виду, открива се беспредметност залагања за „друкчије позориште”, јер оно што се имплиците, дискретно оспорава, нипошто не спутава театар да иде другим путевима, да буде поетски, да у другом контексту осветљава антрополошки или метафизички момент у људској ситуацији. Осим ако се не мисли на интимно позориште, на позориште одмарања, на позориште које је искључиво инструмент забаве. Па и тада, зашто би та два типа позоришта сметала једно другом? Пре ће